

İLKÖĞRETİMDEN ORTAÖĞRETİME GEÇİŞTE LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİNİN (LGS) İNCELENMESİ

BİLİMSEL MAKALE

Fuat DANDAN, Orkun COŞKUNTUNCEL

1. Öğretmen, MEB, fuatdandan@hotmail.com. ORCID:0000-0002-1865-4534

2. Dr.Öğr.Üyesi, Mersin Üniversitesi, orkunct@mersin.edu.tr. ORCID: 0000-0001-7251-4607

Gönderilme Tarihi: 17.01.2025 Kabul Tarihi: 22.01.2026 Yayımlanma Tarihi: 30.01.2026

Atıf: Dandan,F., ve Coşkuntuncel, O. (2026). İlköğretimden Ortaöğretime Geçişte Liselere Geçiş Sisteminin (Lgs) İncelenmesi. *eBilge*, 2(1), 22-46.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18374670>

Öz

Bu araştırmanın amacı, ülkemizde 2017 yılından itibaren uygulanmaya başlanan Liselere Geçiş Sistemi'nin (LGS), eğitimin paydaşları üzerindeki etkilerini öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. LGS'nin ilk defa uygulanmasıyla sistemin işleyişi, kapsamı, yapısı ve liselere yerleştirme sürecinde öğrenciler üzerindeki etkisi önemli ölçüde değişimlere yol açmıştır. Yapılan araştırma, nicel araştırma yöntemi çeşitlerinden tarama modeli temelinde çalışılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu Hatay ilindeki 8. sınıf öğrencileri, öğrenci velileri ve Hatay ilindeki ortaokullarda görev yapan öğretmenlerden oluşturulmuştur. Örneklemimiz küme örnekleme metodu ile oluşturulup; verilerin toplanma aracı olarak da araştırmacının geliştirdiği beşli Likert tipinde anket sorularından oluşan formlar kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, LGS'ye hazırlanan öğrenciler üzerinde akademik, sosyal ve psikolojik alanlarda birçok belirgin etkiler ortaya çıktığını göstermektedir. Görüş bildiren öğretmenlerin önemli ölçüdeki bir bölümü, LGS'nin eğitim öğretim sürecinde dönüt sağlamada sınırlı bir rolü olduğu yönündedir. Veli görüşleri incelendiğinde, sınavın öğrenciler üzerinde akademik başarıyı artırıcı ve geleceğe dönük üst eğitim kurumu seçiminde önemli bir aşamanın belirleyici bir rolü olduğu yönündedir. Öğrencilerin büyük bir bölümü sistemin sınav baskısı ve kaygısını yoğun şekilde hissettirdiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte sistemin işlevsel yönlerine ise farklı bakış açılarına sahip oldukları görülmüştür. Elde edilen bulgular doğrultusunda, LGS'nin öğrenci, öğretmen ve veliler üzerindeki etkileri dikkate alındığında uygulanacak sistemin iyileştirilip reformuna yönelik çalışmalar yapılmasının önemi belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Liselere Geçiş Sistemi, LGS, Öğrenci Görüşleri, Öğretmen Görüşleri, Veli Görüşleri, Ortaöğretime Geçiş.

EXAMINATION OF HIGH SCHOOL TRANSITION SYSTEM (LGS) IN TRANSITION FROM PRIMARY EDUCATION TO SECONDARY EDUCATION

Abstract

The aim of this research is to evaluate the effects of the High School Entrance Examination System (LGS), implemented in Turkey since 2017, on education stakeholders, based on the opinions of teachers, students, and parents. The initial implementation of the LGS has led to significant changes in the system's operation, scope, structure, and its impact on students during the high school placement process. This research was conducted using a survey model, a type of quantitative research method. The study group consisted of 8th-grade students, their parents, and teachers working in middle schools in Hatay province. The sample was created using cluster sampling, and the data collection tool used was a questionnaire developed by the researcher consisting of five-point Likert-type questions. The findings indicate that the LGS has had many significant effects on students preparing for it in academic, social, and psychological areas. A significant portion of the teachers who provided opinions stated that the LGS plays a limited role in providing feedback in the education process. When parental opinions were examined, it was noted that the exam plays a crucial role in increasing academic achievement and in determining a significant stage in the selection of higher education institutions for future studies. A large majority of students stated that the system caused intense exam pressure and anxiety. However, they had differing perspectives on the functional aspects of the system. Based on these findings, considering the impact of the LGS (High School Entrance Exam) on students, teachers, and parents, the importance of improving and reforming the system is emphasized.

Keywords: High School Transition System, LGS, Student Opinions, Teacher Opinions, Parent Opinions, Transition to Secondary Education.

Giriş

Dünyada bilim ve teknoloji çok hızlı gelişmektedir. Bu gelişime paralel olarak devamlı önemli dönüşüm ve değişimler yaşamaktadır. Bu dönüşüm ve değişim süreciyle birlikte ön plana çıkan gelişmeler birçok ülkede sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik sistemlerin yanında tüm sistemin alt yapısını oluşturan eğitim öğretim sistemlerini de güçlü bir şekilde etkilemektedir. Dünyadaki tüm ülkeler benzer olan bu problemlerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu sebepten dolayı eğitim ve öğretim hızlıca bir gelişim ve değişime uğramaktadır. (Şenel ve Gençoğlu, 2011).

Eğitim sistemi içerisindeki temel yapı taşı olan ve çok fazla tartışılan konulardan birisi üst öğrenime geçiş, kademeler arası geçiş ve sınıf geçme uygulamalarıdır (Dinç, Dere & Koluman, 2014; Durmuşçelebi & Bilgili, 2014; Eğitim Reformu Girişimi, 2017; Küçükler, 2017; Özkan, Güvendir & Satıcı, 2016). Özellikle de ilköğretimden ortaöğretim kurumlarına geçmede dünyadaki ülkelerin birçoğu birbirinden farklı uygulamalar kullanmaktadır. (Çelik, 2011; Karsten, Visscher & De Jong, 2001; Ocak, Akgül & Yıldız, 2010; Özkan & Karataş, 2016; Uğur, 2016).

Tüm ülkelerdeki gibi ülkemizde de kademeler arası geçiş sistemleri yoğun olarak tartışılan konular arasında bulunmaktadır (Çalışkan, Karabacak & Meçik, 2013). Türkiye diğer birçok ülkeye göre ülkedeki öğrenci nüfusunun fazla olması ile sosyal-kültürel ve ekonomik yapısı farklı olması ile ön plana çıkmaktadır (Çelen, Çelik & Seferoğlu, 2011; Taş & Yenilmez, 2008). Bu durumun yanı sıra Türkiye’de puanlı birçok eğitim kurumu bulunuyor ve bu eğitim kurumları ülkenin bütününe yaygınlaşmamıştır. Puanlı eğitim kurumlarının yoğun olduğu yerler genellikle ülkemizin gelişmiş batı tarafı ile büyük şehirlerdedir (Çelik, 2012; Gür & Çelik, 2009; OECD, 2007; World Bank, 2005). Ebeveynlerin birçoğu çocuklarını daha iyi olduğunu düşündükleri standartlarının daha iyi olduğu, kaliteli eğitim öğretim veren, puanlı eğitim kurumlarına göndermek istemektedir. Bu sebeplerden dolayı, her dönem yoğun ilginin olduğu puanlı eğitim öğretim kurumları ihtiyacı yeterince karşılayamamaktadır (Argon & Soysal, 2012). Türkiye’de daha iyi eğitim veren, puanla ve merkezi sınav ile öğrenci kabul eden bu eğitim kurumları için 2018 yılında 126.510 kontenjan ayrılmıştır (MEB, 2018). Bununla beraber merkezi sınava girmek için 996.000 öğrenci başvuruda bulunmuştur (MEB, 2018). Bu yüzden kademeler arasındaki bu geçiş bir yarışa dönüşmektedir (Çelik, Boz, Arkan & Toklucu, 2017; Çelik, 2011; Şahin, Uz-Baş, Şahin-Fırat & Sucuoğlu, 2012).

İlköğretimden ortaöğretim kurumlarına geçmek için yapılan Liselere Geçiş Sistemi (LGS), merkezi sınav ile öğrenci alan okullar öncelikle fen ve sosyal bilimler liselerinin yanı sıra

bazı Anadolu liselerine öğrenci seçmek için uygulanmaktadır. Bu eğitim kurumlarının yanı sıra proje uygulayan ve özel program veren okullar ile mesleki ve teknik Anadolu liselerine öğrenci almak için de uygulanmaktadır. LGS' ye örgün eğitim veren resmi ve özel ortaokullar, imam hatip ortaokulları, açık öğretim ortaokulları, geçici eğitim merkezi ve yurtdışındaki okullarda okuyan 8. sınıf öğrencileri girebilmektedir. LGS' de 8. sınıftaki öğretim programları ve müfredattan sorulmaktadır. Sınav takvimi MEB tarafından daha süreç içerisinde ilan edilmektedir. Sınava giren öğrenciler, 09.30'da başlayan birinci oturumdaki sözel bölüm ile 11.30'da başlayan ikinci oturumdaki sayısal bölümde yer alan alt testleri cevaplamaktadırlar. İlk oturumda uygulanan sözel bölümde Türkçe, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve Yabancı Dil olmak üzere dört alt test bulunmakta; bu dört alt testte öğrencilere toplam 50 soru sorulmaktadır. Öğrencilere 1. oturumdaki sözel bölümdeki soruları yanıtlamak için 75 dakika süre tanınmaktadır. 2. oturumda uygulanan sayısal bölümde ise matematik ve fen bilimleri alt testleri bulunmakta ve bu iki alt testte öğrencilere toplam 40 soru sorulmaktadır. Öğrencilere 2. oturumdaki sayısal bölümdeki soruları yanıtlamak için 80 dakika süre tanınmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Yapılan çalışmanın amacı, temel eğitimden ortaöğretim kurumlarına geçişte Liselere Geçiş Sisteminin (LGS) öğrenciler, öğretmenler ve veliler tarafından incelenmesidir. Bu amaçla aşağıda yer alan sorulara yanıt aranacaktır.

Öğrencilerin LGS hakkındaki görüşleri nelerdir?

Öğretmenlerin LGS hakkında görüşleri nelerdir?

Velilerin LGS hakkında görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

İlk defa 2017 yılında uygulanmaya başlanan Liselere Geçiş Sistemi (LGS), eğitim öğretim sistemimiz içinde, adeta reform olarak nitelendirilen değişiklikleri ortaya çıkardığı görülmektedir. Reform olarak belirtilen bu değişikliklerin eğitim sistemi içerisindeki işleyişi, benimsenmesi ve uyumu vakit almaktadır. Bu sebeplerden dolayı sistemin tam merkezinde bulunan öğrencilerin LGS hakkındaki görüşleri alınarak, sınav sisteminin öğrencileri nasıl etkilediğinin incelenmesi yapılan araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Uygulanacak olan bu yeni sistem, daha önceki uygulamalardan çok farklı olarak öğrencilerin çok az bir kısmının merkezi sınav puanı ile yerleştirecektir. Geriye kalan öğrencilerin ise adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre, evine en yakın okullara yerleştirilmesi sağlanacaktır. Sistemin bu yönü, çok az bir öğrenci kitlesini puanla öğrenci alan, nitelikli okul olarak ifade edilen okullara yerleştirecektir. Bu durum hem velileri hem de öğrencileri büyük ölçüde olumsuz etkilemiştir. Öğretmenleri, tüm

8. sınıf öğrencilerini ve velilerini bu kadar yakından ilgilendiren bu durum, ilgili paydaşların görüşlerini almayı zorunlu kılmıştır. Bu görüşlerin, uygulanacak olan sistemin etkililiğine, reformların amacına ulaşmasına ve sistemin daha işlevsel olmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, nicel araştırma desenlerinden tarama araştırması temel alınarak yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcıları küme örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Bu araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında ilk defa uygulamaya konulan LGS' ye yönelik 8. sınıf öğrencileri ve velileri ile ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin alınmasıyla yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni 2021-2022 eğitim öğretim yılında Hatay ilindeki MEB' e bağlı olan tüm resmi ortaokul ve imam hatip ortaokullarında okuyan ve LGS hazırlık süreci ile ilgili olan 8. sınıf öğrencileri, bu öğrencilerin velileri ve bu ortaokullarda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırma olasılıklı örnekleme yöntemlerinden biri olan küme örnekleme yöntemiyle yapılmıştır. Küme örnekleme evrendeki tüm kümelerin eşit seçilme şansına sahip oldukları örneklem türüdür. Örneklemde bulunan okullar, Hatay'daki resmi ortaokullar arasından merkezi olarak yapılmış olan sınavlardaki başarı sonuçlarına göre yapılmış sıralama ölçülerine göre belirlenmiştir. Bu okullar elde ettikleri başarıya göre üst düzey, orta düzey ve alt düzey olacak şekilde gruplandırılmıştır. Üst düzey olarak belirlenen okullardan 3 tane okul, orta düzey okullardan 3 tane okul ve alt düzey okullardan 4 tane okul olmak üzere, toplam 10 tane devlet okulunda merkezi sınava hazırlanan 8. sınıf öğrencileri ve velileri ile sınavda soruları sorulan derslerin alan öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Tablo 1.*Ulaşılan Örneklemen Dağılımı*

Okul	İl	Toplam Katılımcı Sayısı			
		Öğrenci	Öğretmen	Veli	Toplam
1 Okul (üst düzey)	Hatay	50	13	13	76
2 Okul (üst düzey)	Hatay	40	13	13	66
3 Okul (üst düzey)	Hatay	40	13	13	66
4 Okul (orta düzey)	Hatay	40	13	13	66
5 Okul (orta düzey)	Hatay	40	13	13	66
6 Okul (orta düzey)	Hatay	40	13	13	66
7 Okul (alt düzey)	Hatay	40	13	13	66
8 Okul (alt düzey)	Hatay	40	13	13	66
9 Okul (alt düzey)	Hatay	40	13	13	66
10 Okul (alt düzey)	Hatay	41	11	6	58
Toplam		411	128	123	662

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen, alanında uzman kişiler tarafından güvenilirlikleri ve geçerlilikleri incelenmiş olan 5’li Likert tipindeki anket formları ile açık uçlu sorularında olduğu anket formları kullanılarak elde edilmiştir.

Çalışmada ihtiyaç duyulan verilerin elde edilmesi için zenginleştirilmiş veri toplama araçları, anket formlar, katılımcılara yöneltilmiştir. Anket formlar 5’li Likert tipinde oluşturulmuş olup yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış farklı derecelendirmelerde görüş ve tutum maddelerinden oluşmaktadır. Bununla beraber her bir katılımcı gruba yönelik olarak farklı anket formlar geliştirilmiştir. Bu formlar Google forms üzerinden katılımcılara yönlendirilerek uygulanmıştır. Öğretmen, öğrenci ve veli formları olmak üzere üç ayrı anket form hazırlanmıştır. Öğretmen, öğrenci ve velilere uygulanan veri toplama araçlarında, her bir gruba yönelik özel hazırlanmış maddelerin yanında, ortak bazı madde ve sorular da bulunmaktadır.

Uygulanacak olan anket formlarının hazırlanması ve geliştirilmesi sürecinde, araştırmanın kapsamı dâhilinde madde ve soru havuzu oluşturularak başlanmıştır. Anketlerin uygulanacağı her bir katılımcı grup için 100 ile 150 arasında maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Uzman görüşü alınarak, oluşturulan bu madde havuzundan, uygulanacak her bir katılımcı gruba yönelik 70-90 arasında maddeyi kapsayan ön anket formlar hazırlanmıştır. Hazırlanan ön anket formların pilot uygulaması, Hatay’ da bulunan, resmi ortaokul ve imam hatip ortaokullarında 103 öğretmen, 118 öğrenci ve 91 veli olmak üzere toplam 312 kişiye uygulanmıştır. Bunun yanında pilot uygulama yapılmadan önce tüm paydaşlara anket formlar ile ilgili gerekli bilgilendirme sunumu yapılmıştır. Katılımcı öğrencilere uygun saatlerde akıllı

tahtada anket formlar açılarak, bu formların doldurulma esasları hakkında sunumlar yapılmıştır. Yapılan sunumlarda öğrencilere çalışmanın amacından ve merkezi sınavla ilgili bilgilerin yanı sıra anketlerin nasıl doldurulacağı da gösterilmiştir. Pilot uygulama yapıldıktan sonra gerekli düzenlemelerle yapılan analiz, değerlendirme sonucunda tüm katılımcı gruplara yönelik olarak 40 ile 50 arasında maddeden oluşan son anket form araçları hazırlanmıştır.

Araştırma kapsamında uygulanacak veri toplama araçları şu şekildedir:

Öğretmen Anketi

Öğrenci Anketi

Veli Anketi

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma için hazırlanan veri toplama araçları ile toplanan veriler, çalışma kapsamında, örneklem içinden alınan verilerin analizi, nicel yöntemler kullanılarak yapılmıştır. Öğretmen, öğrenci ve velilere yöneltmek için hazırlanan anketlerin yorumlanması nicel verilerle oluşturulmuştur. Paydaşların Liselere Geçiş Sistemi ile ilgili ileri sürdüğü görüş ve önerilerini belirlemek için toplanan veriler, frekans (f) dağılımları, yüzdelere(%), standart sapma, aritmetik ortalama hesaplamaları yapılmış olup bu değerler dikkate alınarak yorumlanmıştır.

2.5. Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan araştırma ‘Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi’ ne göre uyulması gereken bütün kurallara uyularak yapılmıştır. Yönergedeki 2. bölüm olan ‘Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler’ başlığındaki belirlenen eylemlerin hiçbirisi gerçekleşmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik kurul adı: Mersin Üniversitesi Matematik ve Fen Eğitimi Anabilim Dalı Etik Kurulu

Etik değerlendirme tarihi: 28.09.2021

Etik belgesi sayı numarası: E- 12685297-605.01-1774818

Bulgular

Bu bölümde Liselere Geçiş Sisteminin (LGS) İncelenmesi araştırmasının, öğretmen, öğrenci ve veliler tarafından araştırmanın tüm alt boyutlarında, uygulanan veri toplama araçları yardımıyla elde edilmiş olan verilerin analizleri ve bu analizlerin sonucunda elde ettiğimiz bulguları açıklamaktadır. Veri toplama araçlarıyla bulunan bulgular; ‘Öğretmenler’, ‘Öğrenciler’

ve ‘Veliler’ olacak şekilde 3 temel başlık altında incelenerek sonuçları analiz edilmiştir. Her bir katılımcı grup için farklı maddelerin olduğu anket formlar hazırlanmıştır.

3.1. Öğretmenler

Yapılan çalışma Hatay ilinde resmi ortaokul ve imam hatip ortaokullarında çalışan, Milli Eğitim Bakanlığı kadrolarında bulunan ve alanları LGS sınavında soru yöneltilen 128 gönüllü katılımcı öğretmen tarafından yanıtlanmıştır. Araştırmaya destek veren öğretmenlerinin özellikleri aşağıda verilmiştir.

Katılımcı öğretmenlerin %45’ i erkek, %55’ i kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu öğretmenlerin %5’ i doktora, % 20’ si yüksek lisans, %75’ i lisans mezunudur. Katılımcı öğretmenlerin %65’ inin sınıf rehber öğretmenliği varken, %35’ inin sınıf rehber öğretmenlik görevi bulunmamaktadır.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin bu mesleği kaç yıldır yaptıklarına ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 2.

Alan Öğretmenlerinin Meslek Süreleri

Mesleki Kıdem	f	%
0-5	57	44,3
6-10	23	17,8
11-15	20	15,3
16-20	16	12,4
21 ve Üstü	12	10,2
Toplam	128	100

Öğretmenlerin okulda verilen eğitimin LGS başarısında yeterliliğine ilişkin görüşleri aşağıda verilen tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.

Okuldaki Eğitimin Lgs Başarısındaki Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

	f	%
Evet	30	23,7
Kısmen	64	50
Hayır	35	26,3
	128	100

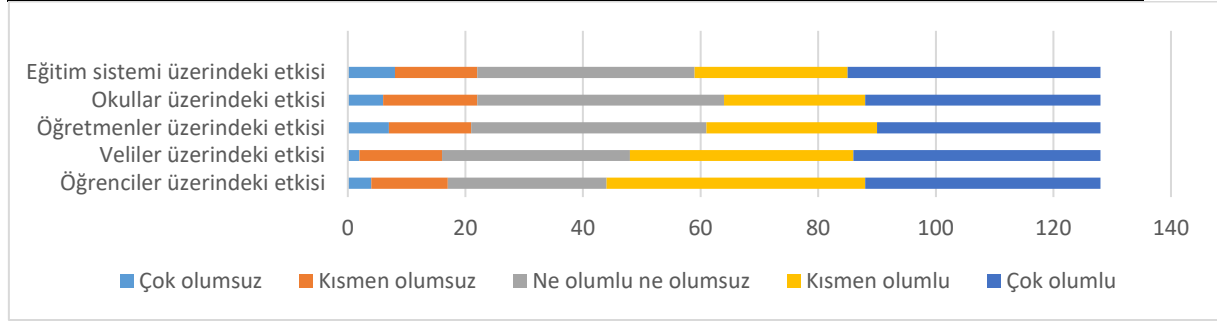
İlgili tabloya göre öğretmenlerin %23,7' si okuldaki eğitimin, LGS' de başarı getirmesini yeterli görürken, %50' si kısmen yeterli görmektedir. Kalan kısmı ise (%26,3) yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin büyük bir bölümü (%70' den fazlası) okuldaki eğitimin LGS için tamamen veya kısmen yeterli görmüştür.

LGS' nin genel etkilerine göre öğretmen görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir

Tablo 4.

LGS' nin Genel Etkilerine Göre Öğretmen Görüşleri

LGS'nin		Çok olumsuz		Kısmen olumsuz		Ne olumlu ne olumsuz		Kısmen olumlu		Çok olumlu	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Öğrenciler üzerindeki etkisi	4	3,1	13	10,2	27	21,1	44	34,4	40	31,3
2	Veliler üzerindeki etkisi	2	1,6	14	10,9	32	25,0	38	29,7	42	32,8
3	Öğretmenler üzerindeki etkisi	7	5,5	14	11	40	31	29	23	38	30
4	Okullar üzerindeki etkisi	6	4,7	16	13	42	33	24	19	40	31
5	Eğitim sistemi üzerindeki etkisi	8	6,3	14	11	37	29	26	20	43	34

Tabloya göre yığılma görülen aralıklar ile maddelerin ortalama puanlarına göre katılımcı öğretmenlerin görüşleri güçlü düzeyde olumlu, eğilimsiz düzeyde ne olumlu ne de olumsuz ve zayıf düzeyde olumsuz olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin yaklaşık olarak %66' sı, LGS' nin öğrenciler üzerindeki etkisini çok veya kısmen olumlu olarak görmektedirler. Bunun yanı sıra %21' i olumlu veya olumsuz yönlerinin bulunmadığı görüşünü bildirmişlerdir. Diğer taraftan %13' ü ise LGS' nin öğrenciler üzerindeki etkisinin çok veya kısmen olumsuz olarak yorumlamışlardır. LGS' nin veliler üzerindeki etkisine, katılımcıların yaklaşık olarak %33' ü çok olumlu, yaklaşık %64' ü çok olumlu veya kısmen olumlu, yaklaşık %25' lik bir kısmı ne olumlu ne de olumsuz olduğunu belirtmektedir. Bunların yanı sıra öğretmenlerin %12' sine yakını LGS' nin veliler üzerindeki etkisini çok veya kısmen olumsuz olduğunu belirtmişlerdir.

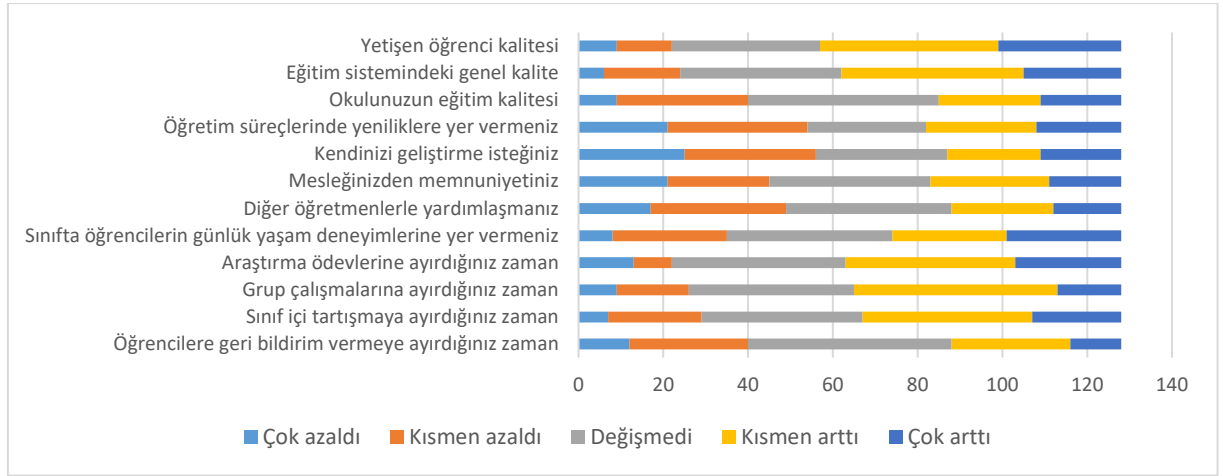
LGS' nin öğretmenler üzerindeki etkisinin katılımcıların yaklaşık % 33' ü ne olumlu ne de olumsuz yönde görüş bildirmişlerdir. Alan öğretmenlerinin %53' ü, LGS' nin öğretmenler üzerindeki etkisini çok olumlu veya kısmen olumlu olarak görmektedirler. Diğer taraftan

katılımcıların yaklaşık olarak %17' si LGS' nin öğretmenler üzerindeki etkisini çok olumsuz veya kısmen olumsuz olarak değerlendirmişlerdir. LGS' nin eğitim kurumları üzerindeki etkisine, öğretmenlerin yaklaşık %33' ü ne olumlu ne de olumsuz olduğunu bildirmişlerdir. Alan öğretmenlerin yarısına yakını (yaklaşık %50' si) LGS' nin eğitim kurumları üzerindeki etkisini çok olumlu veya kısmen olumlu olarak görmektedirler. Bunun yanı sıra katılımcıların %18' i LGS' nin okullar üzerindeki etkisini çok olumsuz veya kısmen olumsuz olduğunu dile getirmişlerdir. LGS' nin eğitim sistemine etkisine, öğretmenlerin %34' ü çok olumlu yönde görüş bildirdiği görülmektedir. Alan öğretmenlerinin yüzde %54' ü, LGS' nin sistem üzerindeki etkisini çok olumlu veya kısmen olumlu olduğunu görmektedirler. Öte yandan katılımcıların %29' u ne olumlu ne de olumsuz olarak düşünmektedir. Öğretmenlerin %17' si LGS' nin eğitim sistemi üzerindeki etkisini çok olumsuz veya kısmen olumsuz olarak düşünmektedir. Katılımcıların verdiği yanıtlar incelendiğinde eğitimin en önemli paydaşlarından olan öğretmenlerin yeni sistemi benimsediği ve destek verdiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

LGS uygulandıktan sonra sistemin eğitim ve öğretime yönelik öğretmen görüşleri (geri bildirim, grup çalışmaları, eğitim kalitesi, yenilikler vb. maddeler) aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.*LGS' nin Eğitim Öğretime Yönelik Öğretmen Görüşleri*

		Çok azaldı		Kısmen azaldı		Değişmedi		Kısmen arttı		Çok arttı	
LGS uygulanmaya başladıktan sonra;		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Öğrencilere geri bildirim vermeye ayırdığınız zaman	12	9,4	28	21,9	48	37,5	28	21,9	12	9,4
2	Sınıf içi tartışmaya ayırdığınız zaman	7	5,5	22	17,2	38	29,7	40	31,3	21	16,4
3	Grup çalışmalarına ayırdığınız zaman	9	7,0	17	13,3	39	30,5	48	37,5	15	11,7
4	Araştırma ödevlerine ayırdığınız zaman	13	10,2	9	7,0	41	32,0	40	31,3	25	19,5
5	Sınıfta öğrencilerin günlük yaşam deneyimlerine yer vermeniz	8	6,3	27	21,1	39	30,5	27	21,1	27	21,1
6	Diğer öğretmenlerle yardımlaşmanız	17	13,3	32	25,0	39	30,5	24	18,8	16	12,5
7	Mesleğinizden memnuniyetiniz	21	16,4	24	18,8	38	29,7	28	21,9	17	13,3
8	Kendinizi geliştirme isteğiniz	25	19,5	31	24,2	31	24,2	22	17,2	19	14,8
9	Öğretim süreçlerinde yeniliklere yer vermeniz	21	16,4	33	25,8	28	21,9	26	20,3	20	15,6
10	Okulunuzun eğitim kalitesi	9	7,0	31	24,2	45	35,2	24	18,8	19	14,8
11	Eğitim sistemindeki genel kalite	6	4,7	18	14,1	38	29,7	43	33,6	23	18,0
12	Yetişen öğrenci kalitesi	9	7,0	13	10,2	35	27,3	42	32,8	29	22,7

LGS uygulandıktan sonra, öğrencilere ayrılan geri bildirim süresi konusuna öğretmenlerin %38' i değişmedi görüşünü bildirmişlerdir. Öğretmenlerin, %31' i çok arttı veya kısmen arttı şeklinde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerin, %31' ise çok azaldı veya kısmen azaldığını belirtmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, sınıf içi tartışmaya ayırdığınız zaman konusuna öğretmenlerin %31' i kısmen arttığını bildirmişlerdir. Öğretmenlerin, %48' i çok arttı veya kısmen arttı şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Diğer taraftan öğretmenlerin %22' si çok azaldı veya kısmen azaldığını dile getirmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, grup çalışmalarına ayırdığınız süre konusuna öğretmenlerin %38' i kısmen arttığını bildirmişlerdir. Öğretmenlerin %49'u çok arttı veya kısmen arttığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yaklaşık olarak %20' si ise çok azaldı veya kısmen azaldığını bildirmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, araştırma ödevlerine ayırdığınız zaman konusuna öğretmenlerin %32' si değişmediğini, %52'si kısmen veya çok arttı şeklinde, %17' si ise kısmen veya çok azaldı şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, araştırma ödevlerine ayrılan sürenin artması görüşüne yüksek düzeyde görüş bildirilmiştir. LGS uygulandıktan sonra, sınıfta öğrencilerin günlük yaşam deneyimlerine yer vermeniz konusuna öğretmenlerin %31' i değişmedi, %42'si kısmen veya çok arttı, %27' si ise kısmen veya çok azaldı şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, diğer öğretmenlerle yardımlaşmanız konusuna öğretmenlerin %30' u değişmedi, %31'i kısmen veya çok arttı, %38' i ise kısmen veya çok azaldı şeklinde görüş belirtmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, mesleğinizden memnuniyetiniz konusuna öğretmenlerin %30' u değişmediğini, %44' ü kısmen veya çok arttı, %35' i ise kısmen veya çok azaldı şeklinde görüş belirtmişlerdir.

LGS uygulandıktan sonra, kendinizi geliştirme isteğiniz konusuna öğretmenlerinin %32' si kısmen veya çok arttı, %44' ü kısmen veya çok azaldı, %24' ü ise değişmedi yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, öğretim süreçlerinde yeniliklere yer

vermeniz konusuna öğretmenlerin %42' si kısmen veya çok azaldığını, %36' sı kısmen veya çok arttı, %22' si ise değişmedi şeklinde görüş bildirmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, okulunuzun eğitim kalitesi konusuna öğretmenlerin %35' i değişmediğini, %34' ü kısmen veya çok arttı şeklinde, %31' i ise kısmen veya çok azaldı şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir. LGS uygulandıktan sonra, eğitim sistemindeki genel kalite konusuna öğretmenlerin %34' ü kısmen arttığını, %52' si kısmen veya çok arttığı yönünde, %30' u eğitim sistemindeki genel kalitenin değişmediğini, %19' u ise eğitim sistemindeki genel kalitenin kısmen veya çok azaldı şeklinde görüş bildirmişlerdir. LGS' den sonra, eğitim sistemindeki genel kalitenin arttığı yönünde güçlü bir biçimde katılım olduğu görülmektedir. LGS uygulandıktan sonra, yetişen öğrenci kalitesi konusuna öğretmenlerin %33' ü kısmen arttığı, %56' sı kısmen veya çok arttığı şeklinde, %27' si yetişen öğrenci kalitesinin değişmediğini, %17' si ise yetişen öğrenci kalitesini kısmen veya çok azaldığı şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. LGS' den sonra, yetişen öğrenci kalitesinin arttığı yönünde yüksek katılım olduğu görülmektedir.

3.2. Öğrenciler

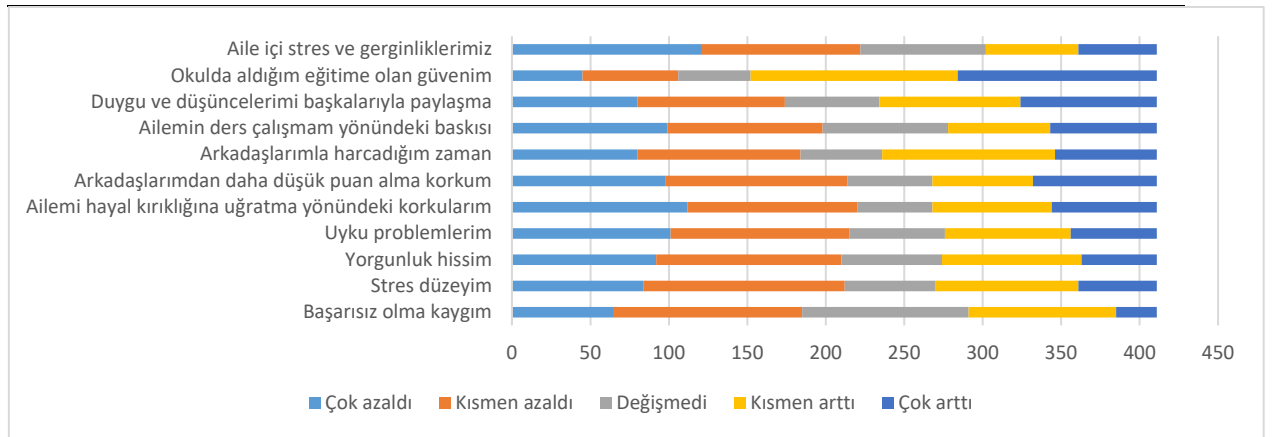
Araştırma kapsamında Hatay ilinde resmi ortaokul veya imam hatip ortaokullarında eğitim gören 411 kişiden oluşan 8. sınıf öğrencilerine ulaşılmıştır. Toplam 411 öğrencinin %49'u erkek, %51' i kız öğrenciden oluşmaktadır. LGS' nin psikolojik etkilerine yönelik (kaygı, stres, korku vb.) maddelere yönelik tablo aşağıda verilmiştir.

Tabloda verilen veriler incelendiğinde öğrenciler, LGS' ye hazırlık sürecinde birkaç madde dışında, diğer maddelere verilen yanıtlarda, yaşantılarında kısmen azalma yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra öğrencilerin çoğunluğunda stres düzeyi, başarısızlık kaygısı, yorgunluk hissi, uyku problemleri, aile içinde oluşan gerginlikler gibi sıkıntıların kısmen azaldığı görülmektedir. Tabloya bakıldığında diğer maddelerden farklı olarak 10. maddede okuldaki eğitime olan güven hissinin arttığı görülmektedir. Bununla birlikte 7. ve 9. maddeler de benzer şekilde arkadaşlarla geçen zamanın duygu ve düşüncelerin başkalarıyla paylaşılması, bir grupta artmışken diğer grupta azalmıştır.

Tablo 6.

LGS' nin Psikolojik Etkilerine Yönelik Öğrenci Görüşleri

LGS nedeniyle	Çok azaldı		Kısmen azaldı		Değişmedi		Kısmen arttı		Çok arttı		Ort.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1 Başarısız olma kaygım	65	15,8	120	29,2	106	25,8	94	22,9	26	6,3	2,75
2 Stres düzeyim	84	20,4	128	31,1	58	14,1	91	22,1	50	12,2	2,74
3 Yorgunluk hissim	92	22,4	118	28,7	64	15,6	89	21,7	48	11,7	2,72
4 Uyku problemlerim	101	24,6	114	27,7	61	14,8	80	19,5	55	13,4	2,69
5 Ailemi hayal kırıklığına uğratma yönündeki korkularım	112	27,3	108	26,3	48	11,7	76	18,5	67	16,3	2,70
6 Arkadaşlarımdan daha düşük puan alma korkum	98	23,8	116	28,2	54	13,1	64	15,6	79	19,2	2,78
7 Arkadaşlarımla harcadığım zaman	80	19,5	104	25,3	52	12,7	110	26,8	65	15,8	2,94
8 Ailemin ders çalışmam yönündeki baskısı	99	24,1	99	24,1	80	19,5	65	15,8	68	16,5	2,77
9 Duygu ve düşüncelerimi başkalarıyla paylaşma	80	19,5	94	22,9	60	14,6	90	21,9	87	21,2	3,02
10 Okulda aldığım eğitime olan güvenim	45	10,9	61	14,8	46	11,2	132	32,1	127	30,9	3,57
11 Aile içi stres ve gerginliklerimiz	121	29,4	101	24,6	80	19,5	59	14,4	50	12,2	2,55

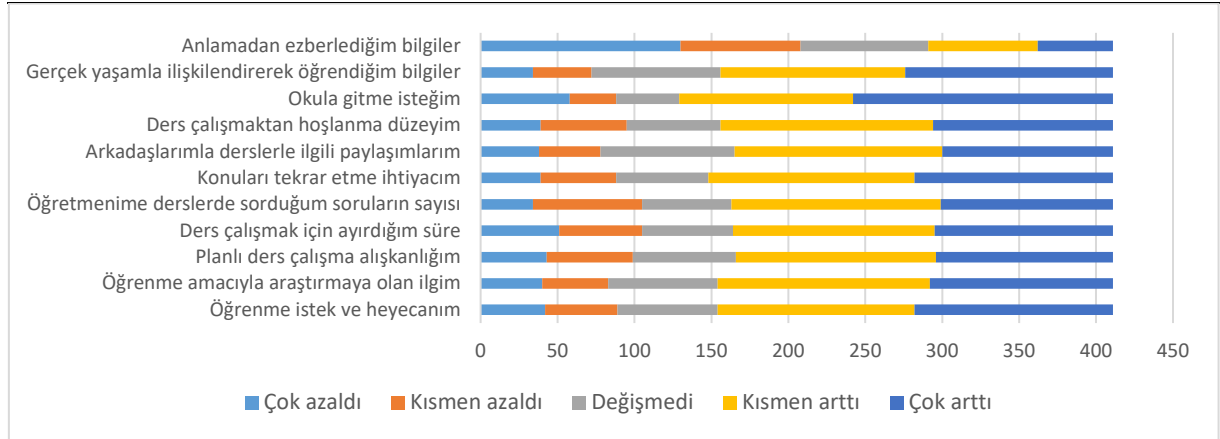

LGS' nin akademik başarıya olan etkileri (ders çalışma, araştırma, okula gitme vb. maddeler) ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 7.

LGS' nin Akademik Başarıya Olan Etkilerine Yönelik Öğrenci Görüşleri

		Çok azaldı		Kısmen azaldı		Değişmedi		Kısmen arttı		Çok arttı		Ort.
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1	Öğrenme istek ve heyecanım	42	10,2	47	11,4	65	15,8	128	31,1	129	31,4	3,62
2	Öğrenme amacıyla araştırmaya olan ilgim	40	9,7	43	10,5	71	17,3	138	33,6	119	29,0	3,62
3	Planlı ders çalışma alışkanlığım	43	10,5	56	13,6	67	16,3	130	31,6	115	28,0	3,53
4	Ders çalışmak için ayırdığım süre	51	12,4	54	13,1	59	14,4	131	31,9	116	28,2	3,50
5	Öğretmenime derslerde sorduğum soruların sayısı	34	8,3	71	17,3	58	14,1	136	33,1	112	27,3	3,54
6	Konuları tekrar etme ihtiyacım	39	9,5	49	11,9	60	14,6	134	32,6	129	31,4	3,64
7	Arkadaşlarımla derslerle ilgili paylaşımlarım	38	9,2	40	9,7	87	21,2	135	32,8	111	27,0	3,59
8	Ders çalışmaktan hoşlanma düzeyim	39	9,5	56	13,6	61	14,8	138	33,6	117	28,5	3,58
9	Okula gitme isteğim	58	14,1	30	7,3	41	10,0	113	27,5	169	41,1	3,74
10	Gerçek yaşamla ilişkilendirerek öğrendiğim bilgiler	34	8,3	38	9,2	84	20,4	120	29,2	135	32,8	3,69
11	Anlamadan ezberlediğim bilgiler	130	31,6	78	19,0	83	20,2	71	17,3	49	11,9	2,59

Tabloda verilen verilere göre LGS uygulandıktan sonra, öğrencilerin yaklaşık %60 planlı ders çalışma alışkanlıklarında, ders çalışmak için ayırdıkları sürede, araştırmaya olan ilgilerinde, öğrenmedeki istek ve heyecanlarında artış olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında yaklaşık %20' sinde azalma olduğu, yaklaşık %20' sinde ise değişme olmadığı belirtilmiştir. Benzer şekilde öğretmenlere derslerde sorulan soruların sayılarında, konuları tekrar etmedeki ihtiyaca, akranlarıyla derslerle ilgili paylaşımda, öğrenilen bilgilerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmede, ders

çalışmaktan hoşlanma düzeylerinde, okula gitme isteğinde de benzeri oranların ortaya çıktığı görülmektedir. Bunun yanı sıra anlamadan ezberlenen bilgilerin, katılan öğrencilerin yaklaşık %50' sinde azaldığı, %20' sinde ise değişmediği, %30' unda da arttığı görülmektedir. Burada dikkat çeken durumlardan biri öğrencilerin okula gitme isteğinin yüksek düzeyde olmasıdır. Benzer şekilde edinilen bilgilerin gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirilmesinde de yüksek oran çıktığı görülmektedir.

3.3. Veliler

Araştırma Hatay ilinde resmi ortaokul veya imam hatip ortaokullarında okuyan LGS sınavına hazırlanan 8. Sınıftaki öğrencilerden 123' nün velisine ulaşılmıştır. Çalışmaya katılım gösteren velilerin %44' ü erkek, %56' sı kadındır.

Velilerin eğitim durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8.

Velilerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

	Mezuniyet Durumu	f	%
1	Okuryazar değil	5	4,06
2	İlkokul mezunu	29	23,57
3	Ortaokul mezunu	25	20,32
4	Lise mezunu	17	13,82
5	Önlisans mezunu	2	1,62
6	Lisans mezunu	18	14,63
7	Yüksek lisans mezunu	20	16,26
8	Doktora mezunu	7	5,69
	Toplam	123	100,00

Velilerin meslek durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo. 9

Velilerin Meslek Durumlarına Göre Dağılımları

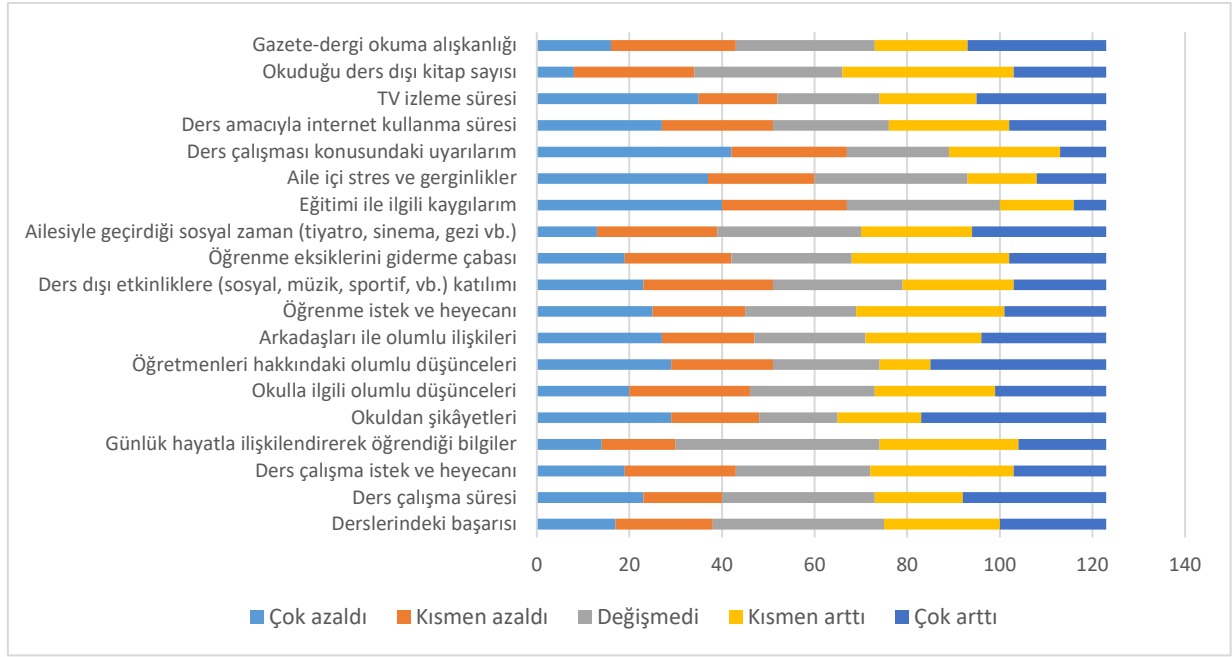
	Meslek Türleri	f	%
1	Vasıfsız işçi	8	6,50
2	Vasıflı işçi	9	7,31
3	Kamuda memur	24	19,51
4	Kamuda yönetici	16	13,00
5	Özel sektör çalışanı	4	3,25
6	Özel sektörde yönetici	4	3,25
7	Esnaf-Zanaatkar	13	10,56
8	Serbest meslek	5	4,06
9	İş adamı-Tüccar	5	4,06
10	Emekli memur-işçi	1	0,81
11	Ev hanımı	34	27,64
	Toplam	123	100,00

LGS' nin akademik, sosyal, psikolojik (başarı, sosyal, etkinlik, stres ve kaygı vb. maddeler) etkilerine yönelik veri görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo. 10

LGS' nin Akademik Başarıya Etkilerine Yönelik Veli Görüşleri

Çocuğumun	Çok azaldı		Kısmen azaldı		Değişmedi		Kısmen arttı		Çok arttı	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1 Derslerindeki başarısı	17	13,8	21	17,1	37	30,1	25	20,3	23	18,7
2 Ders çalışma süresi	23	18,7	17	13,8	33	26,8	19	15,4	31	25,2
3 Ders çalışma istek ve heyecanı	19	15,4	24	19,5	29	23,6	31	25,2	20	16,3
4 Günlük hayatla ilişkilendirerek öğrendiği bilgiler	14	11,4	16	13,0	44	35,8	30	24,4	19	15,4
5 Okuldan şikâyetleri	29	23,6	19	15,4	17	13,8	18	14,6	40	32,5
6 Okulla ilgili olumlu düşünceleri	20	16,3	26	21,1	27	22,0	26	21,1	24	19,5
7 Öğretmenleri hakkındaki olumlu düşünceleri	29	23,6	22	17,9	23	18,7	11	8,9	38	30,9
8 Arkadaşları ile olumlu ilişkileri	27	22,0	20	16,3	24	19,5	25	20,3	27	22,0
9 Öğrenme istek ve heyecanı	25	20,3	20	16,3	24	19,5	32	26,0	22	17,9
10 Ders dışı etkinliklere (sosyal, müzik, sportif, vb.) katılımı	23	18,7	28	22,8	28	22,8	24	19,5	20	16,3
11 Öğrenme eksiklerini giderme çabası	19	15,4	23	18,7	26	21,1	34	27,6	21	17,1
12 Ailesiyle geçirdiği sosyal zaman (tiyatro, sinema, gezi vb.)	13	10,6	26	21,1	31	25,2	24	19,5	29	23,6
13 Eğitimi ile ilgili kaygılarım	40	32,5	27	22,0	33	26,8	16	13,0	7	5,7
14 Aile içi stres ve gerginlikler	37	30,1	23	18,7	33	26,8	15	12,2	15	12,2
15 Ders çalışması konusundaki uyarılarım	42	34,1	25	20,3	22	17,9	24	19,5	10	8,1
16 Ders amacıyla internet kullanma süresi	27	22,0	24	19,5	25	20,3	26	21,1	21	17,1
17 TV izleme süresi	35	28,5	17	13,8	22	17,9	21	17,1	28	22,8
18 Okuduğu ders dışı kitap sayısı	8	6,5	26	21,1	32	26,0	37	30,1	20	16,3
19 Gazete-dergi okuma alışkanlığı	16	13,0	27	22,0	30	24,4	20	16,3	30	24,4

Tablodaki verilere bakıldığında, LGS' nin akademik başarıya etkilerine yönelik veli görüşleri incelendiğinde, çocuğunuzun LGS' ye hazırlanması sürecinde derslerindeki başarısı konusuna velilerin yaklaşık olarak %30' u değişmedi yanıtını vermiştir. Yaklaşık olarak %39' u kısmen veya çok arttı, yaklaşık %31' i ise çocuğunun LGS' ye hazırlanması nedeniyle derslerindeki başarısı kısmen veya çok azaldı düşüncesini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin ders çalışma süresi konusuna yaklaşık %27' si değişmedi, yaklaşık %41' i kısmen veya çok arttı, yaklaşık olarak %32' si kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin ders çalışma istek ve heyecanı konusuna yaklaşık %25' i kısmen arttı, yaklaşık olarak %42' si kısmen veya çok arttı, yaklaşık %24' ü değişmedi, yaklaşık olarak %35' i ise kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir.

LGS' ye hazırlanması nedeniyle öğrencilerin günlük hayatla ilişkilendirerek öğrendiği bilgiler konusuna yaklaşık %36' sı değişmedi, yaklaşık olarak %40' ı kısmen veya çok arttı, yaklaşık olarak %24' ü kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin okuldan şikâyetleri konusuna yaklaşık %32' si çok arttı, yaklaşık olarak %47' si kısmen veya çok arttı, yaklaşık %14' ü değişmedi, %39' u ise kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin okulla ilgili olumlu düşünceleri konusuna, yaklaşık %22' si değişmedi, yaklaşık olarak %41' i kısmen veya çok arttı, yaklaşık olarak %37' si kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin öğretmenleri hakkındaki olumlu düşünceleri konusuna yaklaşık olarak %31' i çok arttı, yaklaşık %39' u kısmen veya çok arttı, yaklaşık %19' u değişmedi, yaklaşık %41' i kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin arkadaşları ile

olumlu ilişkileri konusuna, yaklaşık olarak % 22' si çok arttı, yaklaşık % 42' si kısmen veya çok arttı, yaklaşık % 19' u değişmedi, yaklaşık % 38' i ise kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin öğrenme istek ve heyecanı konusuna, yaklaşık olarak % 26' sı kısmen arttı, yaklaşık % 44' ü kısmen veya çok arttı, yaklaşık % 19' u değişmedi, yaklaşık olarak % 37' si ise kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımı konusuna % 28' si değişmedi, %28' si kısmen azaldı, % 26' sı kısmen veya çok arttı, % 41' i kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir.

LGS' ye hazırlanması nedeniyle öğrencilerin öğrenme eksikliklerini giderme konusuna, velilerin yaklaşık olarak % 28' si kısmen arttı, yaklaşık olarak % 45' i kısmen veya çok arttı, yaklaşık % 21' i değişmedi, yaklaşık olarak % 34' ü ise kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin ailesiyle geçirdiği sosyal zaman konusuna yaklaşık olarak %25' i değişmedi, %43' ü kısmen veya çok arttı, yaklaşık olarak %32' si kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin eğitimi ile ilgili kaygılarım konusuna yaklaşık olarak %33' u çok azaldı, yaklaşık olarak %55' i kısmen veya çok azaldı, yaklaşık %27' si değişmedi, yaklaşık olarak %19' u ise kısmen veya çok arttı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin aile içi stres ve gerginlikler konusuna, yaklaşık olarak %30' u çok azaldı, yaklaşık olarak %49' u kısmen veya çok azaldı, yaklaşık %27' si değişmedi, yaklaşık olarak %24' ü ise kısmen veya çok arttı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin ders çalışması konusundaki uyarılarım konusuna yaklaşık olarak %34' ü çok azaldı, yaklaşık olarak %54' ü kısmen veya çok azaldı yaklaşık %18' i değişmedi, yaklaşık olarak %28' i ise kısmen veya çok arttı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin ders amacıyla internet kullanım süresi konusuna, yaklaşık %22' si çok azaldı, yaklaşık olarak %42' si kısmen veya çok azaldı, yaklaşık %20' si değişmedi, yaklaşık olarak %38' i ise kısmen veya çok arttı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin TV izleme süresi konusuna, yaklaşık %29' u çok azaldı, yaklaşık olarak %42' si kısmen veya çok azaldı, yaklaşık %18' i değişmedi, yaklaşık olarak %40' ı ise kısmen veya çok arttı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin okuduğu ders dışı kitap sayısı konusuna, velilerin yaklaşık %30' u kısmen arttı, yaklaşık olarak % 46' sı kısmen veya çok arttı, %26' sı değişmedi, yaklaşık olarak %28' i ise kısmen veya çok azaldı görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin gazete-dergi okuma alışkanlığı konusuna yaklaşık olarak %24' ü çok arttı, yaklaşık olarak %24' ü değişmedi, yaklaşık olarak %41' sı kısmen veya çok arttı, %35' i kısmen veya çok azaldı değerlendirmesinde bulunmuşlardır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilmiş olan verilere göre paydaşların, Liselere Geçiş Sistemi (LGS) hakkında hem olumlu ve hem de olumsuz yönlerine yönelik dikkat çekici düşünceleri olduğu görülmektedir. Öğrencilerin gerek akademik, gerek de sosyal başarılarındaki en önemli

etkenlerden birinin öğretmenleri olduğu bilinmektedir (Toraman ve Çelik, 2018). Öğretmenlerin, mesleki ve kişisel beceri ve performanslarına, bunun yanı sıra eğitim kurumlarında daha çok ön plana çıkıp, daha etkin bir duruma gelmelerinde kendilerini ne derece etkin gördükleri sorusunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin kendilerini daha çok geliştirme ve yenileme ihtiyacı duyduklarını belirtmişlerdir. LGS sonuçları sonrasında kendilerinde bir miktar baskı ve stres oluştuğunu belirtmişlerdir. Genel olarak merkezi sınavların, öğretmenler için bir öz değerlendirme fırsatı olarak görülmektedir. Bunun sonucunda mesleki ve kişisel gelişimi sürdürmelerine katkı ve imkân sağlaması gibi olumlu etkiler ortaya çıkardığı bilinmektedir (Çelik ve Ünsal, 2018).

Çalışmaya katılım gösteren öğretmen görüşlerine göre Liselere Geçiş Sistemi uygulanmaya başlandıktan sonra, öğrenciler üzerinde akademik bilgi, gerçek yaşam problemlerini çözebilme ve mantık ile muhakeme yeteneklerinde bir miktar artma olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasındaki etkenin LGS 'de yöneltilen soruların daha çok beceri temeli sorulardan oluşmasıdır. Beceri temelli soruların günlük hayat problemlerini çözmede daha etkili ve daha nitelikli soru tipleri olduğu düşünülmektedir. Ezbere dayalı ve kavrama düzeyinde kalan klasik sorular yerine, analiz ve sentez gibi daha üst düzeydeki düşünme becerilerini geliştiren, nitelikli sorulardan oluşması, LGS' nin tercih edilme sebeplerinden biridir. Nitekim Yılmaz ve diğerlerinin (2019) yapmış olduğu bir araştırmada, muhakeme ve mantık sorularının olması ve sadece ezbere dayalı bilgiyi ölçen bir sistem olmaması nedeniyle öğrencilerin, LGS' yi daha çok tercih ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Görüşleri alınan öğretmenlerin de, LGS' den önceki merkezi sistemlerin seçiciliğinin az olduğu, bu nedenle de Liselere Geçiş Sisteminin daha fazla tercih edildiğini ifade etmişlerdir. Ortaya çıkan bu sonuçlar araştırmanın da bulgularını da destekler niteliktedir.

LGS' ye hazırlıkta okullarda verilen eğitime olan ilgi ve güvenin yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Sınav başarısı açısından okullarda verilen eğitim ve öğretimin yeterli olduğu konusunda, öğrenciler arasında yüksek oranda bir fikir birliği olduğu ortadadır. Bunun dışında da öğrencilerin, sınava hazırlık sürecinde, okul dışında yapılan faaliyetlere, sosyal etkinliklere ve aile bireyleriyle vakit geçirme sürelerinde azalma olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle öğrencilerin akranları ile vakit geçirme faaliyetleri sosyal etkinlik olarak değil, beraber ders çalışma odaklı olduğu ifade edilmiştir. Öte yandan öğretmenlerin öğrencilere olan ilgisi, derslerin sınav sistemine olan uyumu, okulun imkânları, okul dışında olan olumsuz faaliyetlere yönelimin azalmasına katkı sağlamıştır. LGS'ye hazırlanırken öğrencilerde psikolojik, sosyal, duygusal ve fiziksel olarak da etkilenme oldukça ön plana çıkmıştır. Bunun sonucu olarak okuldaki rehberlik servislerine yapılan başvuruların arttığı gözlemlenmektedir. Alınan görüşlere bakıldığında LGS hazırlık sürecinde, öğrencilerle beraber velilerde de stres ve kaygı oluşmaktadır. Veliler

açısından bu durumun nedeni, çocuklarının geleceğine olan kaygıların bir ürünüdür. Öğrencilerde süreç içerisinde, yoğun bir şekilde başarısız olur muyum kaygısı da yaşanmaktadır. Genellikle bu kaygının sebebi akranlarına göre daha başarısız olma, önemsiz görülme veya küçük düşme korkularıyla ilişkilidir. Sınava hazırlık sürecinde, öğrencilerin zamanlarının çoğunu akademik olarak sınav odaklı çalışmalara ayırması, daha çok ders çalışmasını ortaya çıkarmıştır. Öğrenciler günün büyük bir kısmını okul ve okulda verilen kursların yanı sıra sınav odaklı hazırlık çalışmalarına ayırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı LGS'ye hazırlık süreci içerisinde, çocuklar sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere zaman ayıramamaktadır. Çocukların bu dönemdeki gelişim özellikleri dikkate alındığında, gerekli olan bu tür etkinliklerden uzak kalması olumsuz durumlar ortaya çıkarmaktadır.

LGS'nin, sınıf içerisinde uygulanan öğretim yöntem ve tekniklerde önemli ölçüde değişikliklere neden olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı, LGS sonrası daha önce kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri değiştirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu değişimin esas nedeni, alt testlerde sorulan soruların beceri temelli sorulardan oluştuğudur. Genel olarak sınav odaklı ders işleme, çoktan seçmeli sorulara yer verme ve sürekli test çözmeye ağırlık verme gibi nedenlerden dolayı kendini göstermiştir. LGS'nin neden olduğu olumsuzluklardan biri de sınav odaklı eğitim anlayışını tetiklediği ve pekiştirdiğidir. Bu durumun sonucu olarak öğretim programlarında öngörülen çok yönlü ve çok boyutlu eğitim anlayışının ve buna bağlı yöntemlerin göz ardı edilerek kullanılmadığıdır.

Birçok ülkede, kademeler arası geçişte öğrencileri seçme ve yerleştirme süreçleri farklı yöntemlerle olsa da en yaygın kullanılan uygulamalar genellikle merkezi sınav sistemleridir. Özellikle ülkemizdeki gibi öğrenci sayılarının fazla olduğu durumlarda, öğrencileri seçme ve yerleştirmede uygulanan en güvenilir yöntemin merkezi sınavlar olduğu herkes tarafından benimsenmiştir. Bu durumlardan dolayı, tartışmamız gereken konu, merkezi sınavların kaldırması değil, nitelikli okul olarak ifade edilen okulların sayısının ve merkezi sınavların kapsamının ne olması gerektiğidir. Merkezi sınav ile öğrenci kabul eden ortaöğretim kurumları tüm okulların % 10'luk kısmına karşılık gelmesine rağmen, sınava giren öğrenci sayısı % 90'nın üzerindedir. Bu durumun olması sistemin tam olarak amacına ulaşmadığı düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Katılımın bu kadar fazla olduğu, kabulün ise buna karşılık çok az olduğu bir sistemde, hem öğrencilerde hem de velilerde oluşturduğu kaygı ve sınav stresini ortadan kaldırması pek olası görünmemektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ile sonuçlar göz önünde bulundurularak, konuya ilişkin şu şekilde önerilerde bulunulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin, derslerde daha aktif bir rolde oldukları, öğretmenlerine, okullarına ve derslerine karşı olumlu tutum sergiledikleri gözlemlenmektedir. Sınav sürecinde akademik başarıya yönelik önemin ve ilginin arttığı görülmüştür. Bu durum okulda işlenen

müfredat ile LGS’deki konuların birbirleriyle paralel olmasından dolayı olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin dersleri merkezi sınava yönelik olarak işlemelerinin yanında, öğrencileri stres ve kaygıdan uzaklaştıracak metotlar kullanması, derslerin daha eğlenceli olacak şekilde öğretim yöntem ve teknikleri kullanması öğrenciler açısından olumsuzların giderilmesini sağlayabilir. Bu durumdan dolayı isteyen öğretmenlere yönelik seminer, kurs veya hizmet içi eğitim faaliyetleri iş ve işlemleri aksatmayacak şekilde yapılabilir. Çalışmanın bir başka sonucu da bazı öğrencilerde, ders çalışma yöntemleri ve merkezi sınav sistemi ile ilgili bilgi eksiklikleri olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle hem öğrenci hem de velilerine sistemin işleyişi, detayları ve amaçları, gerekli yönlendirmelerle ve bilgilendirmelerle sağlanmalıdır. Bu tarz seçme ve yerleştirme sınavları olduğu sürece, sınav kaygısı ve stresinin ortadan kalkması pek olası değildir. Bu sebeple okuldaki PDR servisi öncülüğünde okul idaresi ve öğretmenlerin desteği alınarak öğrenci ve velilerine yönelik çalışmalar yapılarak kaygı ve stres düzeyleri azaltılarak olağan bir seviyeye çekilebilir.

Etik Beyanı: Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemlere dayalı hiçbir işlem yapmadığımızı beyan ederiz. Aynı zamanda tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğu, yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını, tüm etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Etik Kurul İzni: Etik kurul izin bilgileri

Etik kurul adı: Mersin Üniversitesi Matematik ve Fen Eğitimi Anabilim Dalı Etik Kurulu

Etik değerlendirme tarihi: 28.09.2021

Etik belgesi sayı numarası: E- 12685297-605.01-1774818

Kaynakça

- Altun, S. A. & Çakan, M. (2008). Öğrencilerin sınav başarılarına etki eden faktörler: LGS/ÖSS sınavlarındaki başarılı iller örneği. *İlköğretim Online*, 7 (1), 2-18.
- Atılğan, H. (2018). Türkiye’de kademeler arası geçiş: Dünü-bugünü ve bir model önerisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 19(1), 1-18.
- Atila, M. & Özeken, Ö. (2015). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavı: Fen bilimleri öğretmenleri ne düşünüyor? *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34 (1), 124-140.
- Başkanlığı, G. D. Seviye Belirleme Sınavının Değerlendirilmesi
- Batur, Z. Başar, M. & Şaşmaz, E. (2016). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavının (TEOGS). Öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 7 (14), 37-53.

Bourgeois, A, Birch, P., & Davydovskaia, O. (2019). *Digital Education at School in Europe. Eurydice Report*. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, European Commission. Available from EU Bookshop.

Buldur, S, & Acar, M. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin merkezi sınavlara yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27 (1), 319-330. DOI: 10,24106/kefdergi.2546

Çetin, B. Ş. (2019). *Matematik öğretmenlerinin 2018 LGS sistemine ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi.

Derneği, A. B., & Büyüköztürk, Ş. (2021). İsimler değişse de sonuçlar aynı. Liselere geçiş sınavlarının etkileri.

Demir, S, & Yılmaz, A. (2019). En iyisi bu mu? Türkiye’de yeni ortaöğretime geçiş politikasının velilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1) , 164-183.

Diken, E. (2018). Fen bilgisi öğretmenleri ile 8. Sınıf öğrencilerinin temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sınavındaki kaygılarına yönelik görüşleri (Kars ili Örneği). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (2), 718-741.

Doğan, S. & Oktay, Y. (2022). Liselere geçiş sınavı (LGS) hazırlık sürecinin değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 11 (2) , 963-992.

Duvar, G. (2020). Liselere Geçiş Sistemi (LGS) testleri ile ne ölçülmektedir?

Dyson, B., & Strachan, K. (2004). The ecology of cooperative learning in a high school physical education Pprogramme. *Waikato Journal of Education*, 10.

Eurydice. (2018). Compulsory education in Europe 2018-2019. 20 Ocak 2019

Feinberg, R. M. (2009). Does more time improve test scores in microprinciples? *Applied Economic Letters*, 11(14), 865-867.

Güler, M, Arslan, Z, & Çelik, D. (2019). 2018 Liselere giriş sınavına ilişkin matematik enlerinin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 337-363.

Gündoğdu, K., Kızıldaş, E., & Çimen, N. (2010). Seviye belirleme sınavına (SBS) ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri (Erzurum il örneği). *İlköğretim çevrimiçi*, 9(1), 316-330.

Güngör, C. (2021). Ortaokul öğrencilerinin LGS hazırlık sürecine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama*, 12 (23), 171-200.

Kablan, Z. & Bozkus, F. (2021). Liselere giriş sınavı matematik problemlerine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 211-231.

Karakaya, F, Arık, S, Çimen, O, & Yılmaz, M. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin Türkiye’deki merkezi sınavlara yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 352-372.

Karakaya, F., Bulut, A. E. & Yılmaz, M. (2020). Fen lisesi öğretmenlerinin TEOG ve LGS sistemlerine yönelik görüşleri. *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5 (1), 116-126.

- Karip, E. (2007). Dahabir -Ortaöğretime Geçiş ve OKS-. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 49 (49), 1-7.
- Kızıkan, O. & Nacaroglu, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara (LGS) ilişkin görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9 (2), 701-719.
- Kuzu, Y, Kuzu, O, & Gelbal, S. (2019). TEOG ve LGS sistemlerinin öğrenci, öğretmen, veli ve öğretmen velilerin görüşleri açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (1), 112-130.
- Lindberg, M. E. (2009). Student and early career mobility patterns among highly educated people in Germany, Finland, Italy, and the United Kingdom. *Higher Education*, 58(3), 339-358.
- McGee, C., Ward, R., Gibbons, J., & Harlow, A. (2003). Transition to secondary school: A literature review. *A Report to the Ministry of Education. Hamilton, University of Waikato, New Zealand*.
- MEB, (2018). Liselere Geçiş Sistemi (LGS) Merkezi Sınavla Yerleşen Öğrencilerin
- MEB, (2019). Liselere Geçiş Sistemi (LGS) Merkezi Sınavla Yerleşen Öğrencilerin Performansı
- MEB. (2020). Liselere Geçiş Sistemi (LGS) Merkezi Sınavla Yerleşen Öğrencilerin Performansı
- MEB. (2021). Liselere Geçiş Sistemi (LGS) Merkezi Sınavla Yerleşen Öğrencilerin Performansı
- MEB. (2022). Liselere Geçiş Sistemi (LGS) Merkezi Sınavla Yerleşen Öğrencilerin Performansı
- Midgley, C., Feldlaufer, H. & Eccles, J.S. (1988). The transition to junior high school: Beliefs of pre- and posttransition teachers. *J Youth Adolescence* 17, 543–562.
- Obay, M., Demir, E. & Pesen, C. (2021). Difficulties in the Preparation Process of High School Pass Entrance (LGS) and Their Reflections on Education in the Framework of Mathematics Teachers' Views. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 12 (1) , 221-243.
- Ocak, G, Yıldız, S, Akgül, A. (2010). Ortaöğretime geçiş sisteminin (OGES) Veli, öğretmen ve öğrenci tutumlarına göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 40 (186), 167-182.
- Oksal, A, Durmaz, B, & Akın, A. (2016). An investigation into exam and maths anxiety of students preparing for SBS. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 2 (4), 47-62.
- Öner, G. (2022). TEOG'dan LGS'ye geçiş süreci: 8. Sınıf branş öğretmenlerinin deneyimleri. *Educational Academic Research*, (45), 11-23
- Özdaş, F. (2019). Merkezi yerleştirme sınav sistemine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mukaddime*, 10 (2), 688-707.
- Pişkin Tunç, M. & Baydar, O. (2022). TEOG, LGS ve TIMSS matematik sorularının MATH taksonomisine göre incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (33), 20-53. DOI: 10,35675/befdergi.745365

SETA, Liselere Geçiş Sistemi <https://www.setav.org/tag/liseye-gecis-sistemi-lgs/>

Takunyacı, M. & Çetin, B. Ş. (2022). An Investigation of Mathematics Teachers' views on the 2018 High School Entrance Exam (LGS). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (1) , 140-148.

Taşkın, G. & Aksoy, G. (2018). Öğrencilerin ve Öğretmenlerinin TEOG Sistemi Görüşleri Işığında Ortaöğretime Geçiş Sisteminden Beklentileri. *International Journal of Active Learning*, 3 (1) , 19-43.

Taşkın, G. & Aksoy, G. (2021). Liselere giriş sistemine ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri: durum çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11 (2), 870-888.

TED (2010). *Ortaöğretime ve yükseköğretime geçiş sistemi*. Ankara.

Türk Eğitim Derneği. (2010). Ortaöğretime ve Yükseköğretime Geçiş Sistemi Özet Rapor.

Tulunay Ateş, Ö. (2016). TEOG sınavına hazırlanan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 124-138.

Ulusoy, B. (2020). 8. Sınıf Öğrencilerinin Liselere Geçiş Sınavı (LGS)'na İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 186-202.

Uzoğlu, M. (2014). Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmenlerinin SBS' de Yapılan Değişikliklerle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (3), 77-86.

Yalçın, E. (2019). Liseye giriş sınavı (LGS)'nın yönetici, öğretmen, öğrenci ve veliye göre incelenmesi.

Yavuz, S, Odbaş, M, Özdemir, A. (2016). Öğrencilerin Sosyoekonomik Düzeylerinin TEOG Matematik Başarısına Etkisi. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 7 (1) , 85-95.

Yüzüak, A. V. & Arslan, T. (2021). Liselere geçiş sınavına ilişkin fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 805-819.

[Zayimoğlu Öztürk, F. & Aksoy, H. (2015). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş modelinin 8. sınıf öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Ordu İli Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (2), 439-454.

West, A., & Ylönen, A. (2010). Market-oriented school reform in England and Finland: School choice, finance and governance. *Educational Studies*, 36(1), 1-12.